

Že svět je dnes **velice malý...**

Jan Wiesner patří řadu desetiletí mezi zkušené, rozvážné a ctěné osobnosti manažerského, podnikatelského i politickoveřejného dění u nás. Výraznou charakteristikou jeho přístupu k zásadním

otázkám, na něž hledá jako prezident Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR srozumitelné odpovědi, patří dělnost, činnost, praktičnost. V problémech, někdy až těžko definovatelných, se snaží podpořit průsečík výhodnosti pro všechny zúčastněné, jednání opřít o kód užitečnosti, smysluplnosti. Když může, pomůže. Radou, názorem, organizačními schopnostmi, umem přesvědčit ostatní kolem sebe, že má smysl dělat vše pro to, aby se lidem žilo dobře. Povahou je velký optimista. A nikdy mu nebylo jedno, co se kolem něj děje:

Jan Wiesner

Konfederace byla jednou z prvních, kdo se rozhodl jednat, a řešit řadu otázek, které pro zaměstnavatele nastolila nová situace. Nač jste pomyslel nejdříve?

Tak jako asi každý, co pro zmírnění a jaká opatření proti rozšíření nákazy udělat, aby se u nás neprojevila v takovém rozsahu, jako tomu bylo v Číně. Ale nikdo z nás si nemyslel, že tak narychlo se koronavirus dostane do Evropy a konkrétně do ČR. Mnohdy si neuvědomujeme, co globalizace přináší. Že svět je dnes velice malý, a nejen informace se rychle přenášejí.

Zdraví lidí a ekonomika jsou dvě kategorie, jejichž provázanost a pospolitost jsme si v plné šíři uvědomili právě nyní, v nových sociálních vazbách a souvislostech. Myslíte si, že teprve v určité krizi, do níž se lidstvo dostane, takřkajíc procitne a začne uvažovat jednoznačněji, na plné obrátky, než v dobách, kdy se zdánlivě nic neděje?

Otázku propojení a vlivu zdraví lidí na ekonomiku někdy skutečně mnozí z nás podceňují

nebo si ji neuvědomují. A je pravda, že v době, jaká je dnes, jsme si zařadili důležitost zdraví do úplně jiné roviny, než jak jsme to vnímali dosud. I to, jaké dopady má na ekonomiku a vůbec na řadu dalších činností pro lidi, rodiny i světa. V minulých dnech vznikla situace, kterou tady, co pamatujeme, nebyla. Masivní rozšíření koronaviru, které mělo za následky vyhlášení nouzového stavu či karantén, uzavření škol, uzavření podstatných částí obchodů a provozů, omezení vycházení, uzavření hotelů a restaurací, omezení dopravy... Řada dalších a dalších opatření, úplně zastavení určitých činností, které považujeme za samozřejmost a v normální době si ani neuvědomujeme, že existují, logicky vše to má a bude mít vliv na ekonomiku státu, a potažmo na každou rodinu.

Jaká opatření k chodu firem, udržení zaměstnanosti, zklidnění napjatých vztahů konfederace navrhla či podpořila?

Naši členové v Konfederaci zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR nás hned

informovali o problémech, které se ukázaly v personální oblasti a které souvisely s karanténou pracovníků. Zřetelný byl výpadek v důsledku nástupu zejména matek na ošetřovně v důsledku uzavření škol a následně jeslí a školek; tím se okamžitě firmy dostaly do problému se zajišťováním výroby i služeb. Uvědomili jsme si zřetelně důsledky nouzového stavu, a tím narušení všech dodavatelsko-odběratelských vztahů, a dokonce jak fatální je uzavírání provozů nejen v oblasti služeb, ale i výroby, což jsme avizovali členům vlády a příslušným členům státu. Chtěl bych v této souvislosti zejména ocenit spolupráci všech zaměstnavatelských a podnikatelských profesních svazů, hlavně Svazu průmyslu a dopravy ČR, Hospodářské komory ČR, Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, představitelů hotelů a restaurací a cestovního ruchu a řady dalších profesních uskupení za účinnou spolupráci, přinášení podnětů na řešení krize, praktických nápadů na to, aby došlo k systémovému řešení, aby nevznikl chaos, a zejména aby byl zabezpečen nezbytný chod toho nejnütnějšího pro obyvatele. Nutno ocenit součinnost odborových organizací jak ČMKOS, tak ASO ČR, které s námi byly v kontaktu a úzce spolupracovaly. Začaly fungovat krizové štáby na jednotlivých ministerstvech – pro nás zejména krizový štáb MPO, jehož činnost je příkladná bez ohledu na dny, večery, soboty a neděle. Zde se předkládaly všechny náměty, řešily se problémy a zpracovávaly se názory na věc pro jednání vlády. Také jsme se účinně zapojili do krizového štábu MPSV, kde denně, doslova několikrát za den, byla projednávána opatření k zajištění trhu práce, podnikatelského prostředí a mzdových příjmů zaměstnanců v době této mimořádné situace. Myslím si, že je třeba vysoce ocenit práci nejen premiéra a ministrů, ale i angažovanost náměstků a pracovníků ministerstev, kteří připravovali a připravují podklady a písemné materiály pro následná jednání vlády a Parlamentu ČR. Bez účinné spolupráce všech by koordinace jednotlivých opatření nebyla možná, a hlavně rychlá.

Oč budete ještě usilovat, co by vláda měla dále zvážit?

V současné době byla realizována jen nezbytná opatření pro zachování zaměstnanosti a nezbytných funkcí státu a alespoň částečné výroby, ale obrovská část vlivů a dopadů teprve přijde v dalším období. Při jednání s vládou bude podstatné stále zdůrazňovat, ale vláda si toho je i tak dobře vědoma, že je nutné reagovat pružně na vyvíjející se situaci a tak, aby se nejen udržela, ale zejména rozjela a stabilizovala výroba, někde i restrukturalizovala s tím, že je třeba negativní dopady dnešních dnů co nejdříve eliminovat. Ale předpokládám, že dopady

budou i tak stále těžko vyčíslitelné a že nejpodstatnější bude spoolehnout se na rychlou a účinnou spolupráci všech a účinné kroky vlády a logicky i věcný přístup Poslanecké sněmovny a Senátu. Politikaření by jistě důsledky krize neodstranilo, naopak prohloubilo.

Byl jste jeden z prvních, kdo upozornil na to, že potenciál domácích výrobců je značný a mělo by se toho efektivně využít, například jde o kapacity pro šití roušek nebo výrobu dezinfekčních prostředků. Ostatně léta jste šéfoval Svazu českých a moravských družstev a stále ještě jste s mnoha v kontaktu, jejich možnosti znáte. Mají šanci dostat zakázky, dodávat to, co je nyní nejvíce potřeba?

Jistěže mají. Výrobní družstva jakož i řada dalších malých a středních podniků dokázaly odhadnout potřeby trhu a svými produkty se na něm vždy uplatnit a najít oblasti, ve kterých se dá podnikat, a to nejen ve výrobě, ale i v oblasti služeb. Dnes ale bude třeba v některých případech najít další cesty na účinnou spolupráci s výzkumnými pracovišti, vysokými školami apod., a někde zásadně své tradiční zaměření změnit. Práce ve mzdě pro zahraniční i domácí odběratele v budoucnu nemůže obstát a není udržitelná.

Je zajímavé, jak operativně teď v průběhu krize mnozí dokázali rychle přizpůsobit výrobní programy a přeorientovat se na produkci, která je potřebná a kterou trh žádá. Samozřejmě že to ale není jednoduché, a už vůbec to nefunguje tak, že se na jednou začne dělat něco jiného. I při profesionalitě manažerů družstev a malých a středních podniků je a bude potřeba účinná podpora státu – tak, jak to prosazuje ve svých programech i Evropská unie.

Mnozí vizionáři, investoři, ekonomové naznačují, že se bude trh měnit, že odklon od globalizace začne být patrnější a že větší šanci začnou mít lokální výrobci, někde až komunitní skupiny. A také se více začíná hovořit o tom, že bude muset posílit český průmysl, české zemědělství, jež by mělo hojněji přispívat k soběstačnosti národa. Nastane důraznější podpora českého kapitálu? Vidíte to podobně?

Ano, každá krize přináší změny. Podle mého názoru, a myslím, že současný průběh to dokládá, bychom se ve všech oblastech, ve kterých máme předpoklady k úspěšnosti a konkurenceschopnosti, měli zaměřit na soběstačnost a co nejmenší závislost na zahraničních partnerech. A není to jen obor zemědělství, kde proti současnosti jsme v minulosti byli maximálně soběstační – například v živočišné nebo

rostlinné výrobě – ale i oblast průmyslové výroby či služeb nebo energetiky a strategických surovin. A tyto činnosti by měly být podporovány všemi možnými prostředky a programy státu. Naše země by neměla vyvážet základní produkty, které jsou následně zpracovány v zahraničí a potom jako výrobky dovážené a prodávané u nás. Přidaná hodnota by měla být tvořena a zůstávat u nás. Příkladem bych mohl jmenovat mnoho. Třeba dřevařský průmysl a podobně. Každopádně zejména živnostníci a malé podniky by měli hledat prostor v lokálních potřebách, dejme tomu v oblasti služeb souvisejících třeba s cestovním ruchem.

Situace, již přivodil koronavirus, je stále vážná. Ze všech úhlů pohledu. Strach a nejistota jsou brzdou jakékoli činnosti. V těžkých chvílích potřebuje národ povzbudit, popohnat k odvaze věci řešit, potřebuje dodat sílu. Protože – pak se dá vítězit. Nechybí to dnes podnikatelům? Mám na mysli emoce, které jsou v krizových okamžicích velmi důležité...

Je třeba tyto emoce, tj. strach a nejistotu oddělit. Podnikatelé, vlastníci a zaměstnavatelé mají obrovskou zodpovědnost, jednak za své pracovníky a kolektivy, neboť bez nich by nemohli existovat a realizovat činnost, jednak samozřejmě za zajištění a udržení zakázek, které mají nasmulovány, a za udržení odbytu svých produktů. Není jim tedy jedno, jestli jsou pracovníci nemocní či v karanténě – jiné neseženou. Jestliže musí firma omezit výrobu, nebo

ji v důsledku okolností dokonce uzavřít, běží jí režijní náklady a nemá prostředky pro pracovníky ani na ostatní výdaje. Takže je v trvalém stresu a musí zároveň řešit, jak tu dobu překlenout, hledá cesty pro obnovu činnosti. Mnohdy se musí zadlužit, aby neztratila specialisty a lidi se zkušenostmi, často loajální členy kolektivů. Řeší milion otázek, jak profinancovat ztráty a jak obnovit provoz. Je to neuvěřitelný nápor i na psychiku člověka.

A proto nutíme zástupce státu, aby vytvořili dobré podmínky pro znovuoobnovu provozů a činností, bez nichž by logicky zkrachoval, neboť mandatorní výdaje jsou také neúprosné. A jinak se na vše dívají lidé, kteří tuto odpovědnost nemají, ti si mohou dovolit vyvolávat emoce, strach a nejistoty, nervozitu mezi lidmi, kritizovat ty, kteří v současné a uplynulé době aktivně pomáhali a zvládali problémy. Kterí zajišťovali nejen vše související s chodem země, tj. zdravotníci, policisté, hasiči, obrovské množství dobrovolníků, kteří se zapojili do služeb pro starší občany a do dalších různých činností až po šití roušek a jiných potřebných oborů. Panikáři by si měli uvědomit, že celou dobu bylo zajištěno zásobování oby-

foto Kateřina Šimková

vatel potravinami, nesmírně obětaví jsou prodáváci, pokladníci, dopravci a všichni, kteří zabezpečují nezbytné činnosti nutné pro funkci státu. Nezapomeňme na pracovníky v zemědělství a potravinářské výrobě. Jsou případy, kdy museli nastoupit do provozu všichni rodinní příslušníci, aby se postarali o zvířata tam, kde pro nemoc obsluha zkolabovala. Těm i mnoha dalším patří náš obdiv a dík, ti rozhodně byli a jsou odvázní, obětaví a velmi málo se o nich mluví.

Co čeká zaměstnavatele v nejbližších dvou měsících a v čem je konfederace může nejvíce podpořit?

V nejbližší době nás čeká mnoho změn a řešení takových záležitostí, které asi ani nemůžeme dopředu odhadnout a budou souviset s realizací nutných opatření pro ukončení mimořádné situace, obnovou činností ve všech oblastech a nastartování výroby a služeb. Obnovit dodavatelsko-odběratelské vztahy bude prioritou. Jenom si všichni přejme, abychom se nejen my, ale i Evropa a celý svět z této nadmíru komplikované situace dostali co nejdříve.

Když sám řešíte nějaký složitý problém, co vám pomáhá ho zvládnout?

Když sám řeším nějaký složitý problém, je mi jasné, že ho nikdy nemohu ustát sám. Obracím se tedy nyní neúnavně na své kolegy, spolupracovníky nejen z Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, ale i ostatních svazů – Svazu průmyslu a dopravy ČR, Hospodářské komory ČR, Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR a řady dalších. V krizových situacích mi pomohla i spolupráce s odborovými organizacemi a mnoha dalšími subjekty. Sám bych neměl šanci. V neposlední řadě bych znovu i tímto způsobem chtěl poděkovat za velmi dobrou a pružnou spolupráci s naší konfederací premiérovi, ministrům, náměstkům a pracovníkům jednotlivých ministerstev, jejichž nasazení bylo a je maximální. Zvládat problémy jednoznačně pomohlo to, že jsme se snažili všichni společně. Jen kdyby to tak zůstalo!

za rozhovor poděkovala Eva Brixi ■■■